

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . 5.50.

WOENSDAG 13 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon,**
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendriksstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. . . . .
Voor elken regel meer. . . . .
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
recht daaronder begrepen.

De heerscht onder de bestrijders van het wetsont-
werp tot afschaffing van den accijns op het gemaal
een onbestemd gevoelen, omtrent den invloed van dien
maatregel op den prijs van het brood.

De heer VAN REEDE VAN OUDTSHOORN zeide: "Vraagt
men aan alle deskundigen, allen zullen u zeggen, dat
wij vast overtuigd zijn, dat, wanneer de rijksaccijns
op het gemaal is afgeschaft en de gemeente-accijns
blijft bestaan, de prijs van het brood genoegzaam niet
zal verminderen. Welligt, ja, gedurende korten tijd,
maar bij de eerste meerdere navraag zal die prijs
wederom de oude hoogte bereiken en het voordeel der
afschaffing zal komen aan de bakkers, niet aan de ver-
bruikers, ten voordeele van welke zij bestemd is."

Wij willen zwijgen van hetgeen een oogenblik later,
door denzelfden spreker, wordt gezegd ten voordeele
van het voorstel tot afschaffing van den accijns op de
rogge: "Daardoor zal alsdan al dadelijk vermindering
van den broodprijs over het algemeen in ons land
kunnen worden verkregen, en dus aan verreweg het
grootste gedeelte der mindere klasse, die zich, gelijk
bekend is, meestal met roggebrood voedt, eene wel-
vadaad zijn bewezen." Men mag vragen, of er rede is
aan ander gevolg te verwachten van de afschaffing van
den accijns op de tarwe? Het blijkt, dat men zich de
zaak niet helder voorstelt en zich van magtspreuken
bedient. Wij wenschen een anderen weg in te slaan.

Men mag niet uit het oog verliezen, dat de accijns
op het gemaal geen den minsten invloed uitoefent op
de marktprijzen van rogge en tarwe en dat het werk
der broodzetting, daar waar zij nog niet is afgeschaft,
in handen van de gemeente-besturen een middel is,
om overdrevene winsten van de bakkers te voorkomen;
terwijl elke verandering in die zetting geboden wordt
door de verhooging of verlaging der marktprijzen of,
hetgeen anders de eenige omstandigheid is, die tot
verandering in den broodprijs aanleiding geeft, door
den accijns.

Men telt onder de vaste grondslagen van de brood-
zetting de kosten der broodbereiding en de hoeveel-
heid brood, uit een mud graan verkregen. Onder de
veranderlijke grondslagen begrijpt men den accijns en
de graanprijzen. Nu kan het gebeuren, dat in beiden
op hetzelfde tijdstip verandering plaats heeft: vermin-
dering van den accijns en van den marktprijs; dan is
het een dubbel voordeel; maar ook verhooging van
beiden; dan is het een dubbel nadeel. Is er evenwel af-
schaffing van den accijns en verhooging van den markt-
prijs in dezelfde verhouding of tot een gelijk bedrag,
dan is er geen verschil in den broodprijs.

En nu laat het zich ook verklaren, hoe het moge-
lijk was en volstrekt niet tot bewijs kan worden aan-
gehaald van de nutteloosheid van den maatregel, "dat
in de jaren 1847 of 1848 in de gemeente Utrecht
de gemeente-accijns op de rogge, welke genoegzaam
het bedrag van den rijks-accijns heeft (90 procenten),
een jaar lang is afgeschaft geworden, welke afschaf-
ving aan de stad f 8,000 heeft gekort, en dat er
niemand is geweest, die van die afschaffing iets heeft
gemerkt, of zelfs een halven cent minder voor het
roggebrood heeft betaald."

Juist, die ondervinding is overal elders opgedaan,
waar de afschaffing plaats vond; omdat de prijs van
de rogge gestadig steeg, en men daarop niet lettende,
dwaaselijk uit het oog verloor, dat men, zoo de rogge-
accijns NIET ware afgeschaft, altijd nog een halven cent
meer had moeten betalen voor een pond roggebrood,
en de f 8,000 verlies voor de stad is gebleven in den
zak van de broodverbruikers.

Waar de broodzetting nog bestaat zal de afschaffing
van den accijns nooit ten voordeele der bakkers komen.

digd aan de H. H. Procureurs-Generaal bij de Provin-
ciale Geregtsheven, waarbij de geest en de bedoeling
van art. 167 der Grondwet wordt toegelicht.
Zij is van den volgende inhoud:

"Openbare godsdienstoefening mag, ingevolge art. 167 der
Grondwet, gelijk UEd. Gestr. bekeud is, alleen geschieden bin-
nen gebouwen en besloten plaatsen, onder voorbehoud der noodige
maatregelen tot verzekering van orde en rust, en buiten gebou-
wen en besloten plaatsen, zoo daartoe, door wetten of regle-
menten vóór de Grondwet van 1848 een recht is verkregen.
"Hoe duidelijk mij deze bepalingen ook toeschijnen, is het
mij echter gebleken, dat er nog twijfel over hare strekking be-
staat. Ik heb het dus niet ooraadzaam geoordeeld, UEd. Gestr.
bij deze mijn gevoelen dienaangaande mede te deelen.
"Ik heb opgemerkt, dat sommige de vraag of openbare gods-
dienstoefening al dan niet zij geschied, afhankelijk willen maken
van die, of de verrigting is voorgegaan of begeleid door eenen
of meer geestelijken of voorgangers in de godsdienst; anderen
van die, of zoodanige rites of ceremonien, als door een bepaald
kerkgenootschap tot het vieren van goddienstige plegtigheden
zijn voorgeschreven, volledig werden in acht genomen, even als
of alleen zoodanige volledige waarneming der kerkelijke voor-
schriften openbare godsdienstoefening zoude daarstellen; terwijl
eindelijk nog anderen schijnen te gelooven, dat de wetgever,
van openbare godsdienstoefening gewagende, alleen zoodanige
processien op het oog had.
"Alle deze meeningen, nu zijn naar mijne overtuiging onjuist.
Bij elk dier gevoelens plaatst men zich te veel op een kerkelijk
terrein. Het is de vraag niet, welke naam aan de verrigting
uit een kerkelijk oogpunt toekomt, noch door wie die geschiedt,
noch ook of die verrigtingen in allen deele beantwoorden aan
het denkbeeld, dat men aan processien hecht. Noch de Grondwet,
noch de wet van 10 September 1855 (Staatsbl. n°. 102), spreken
van processien.
"De vraag is eenvoudig, of er openbare godsdienstoefening
plaats heeft. De grondwetgever heeft gemeend, dat in een land,
waar zoo vele secten vrijelijk hunne godsdienst uitoefenen, en
nog anderen kunnen verrichten, het noodig was alle openbare
godsdienstoefening, van welken aard en door wie ook verrigt,
in den regel binnen gebouwen of besloten plaatsen te beperken,
en alleen bij uitzondering daar buiten te gedoogen ter plaatse,
waar zulks tot dus verre, naar de op dit stuk bestaande voor-
schriften, was toegelaten.
"Het doel van dit voorschrift was blijkbaar om, bij de grootste
leerstellige oneenigheid, de burgerlijke verdraagzaamheid en de
orde te kunnen handhaven, door openbare botsingen te voor-
komen.
"De wetgever onderscheidt dan ook niet of de openbare gods-
dienstoefening voldoet aan kerkelijke voorschriften of niet, of
daarbij geestelijken of voorgangers de leiding hebben, of niet;
de wetgever zorgt voor allen en tegen allen, opdat bedenkelijke
aanraking worde voorgekomen; en die zoude evenzeer, en mis-
schien nog meer, ontstaan bij individuele godsdienstige demon-
stratiën, bij ingeving of navolging, buiten geestelijke leiding
openbaar gepleegd, dan bij geordende door erkende voorgangers
geleide godsdienstoefening op openbare plaatsen.
"Uit het blijkbaar doel van den grondwetgever laat zich ook
afleiden, wat men door besloten plaatsen heeft te verstaan: het
zijn alleen zoodanige waarop men zich onttrekt aan het oog en
den omgang van anderen. De wetgever spreekt niet van afgeslo-
tene, maar van geslotene plaatsen; zijn doel is hier hetzelfde
als in de aanwijzing der gebouwen: te zorgen dat geen anders-
denkende, zijns ondanks, getuige behoeft te zijn van godsdienst-
oefeningen die hij afkeurt.
"Onder openbare godsdienstoefening meen ik echter niet te
"mogen rangschikken de optogten van onderscheidene personen,
"al is het ook in eene bepaalde orde en met zekere plegig-
"heid, ten einde elders de godsdienst te gaan uitoefenen. Ik ben
"echter van gevoelen, dat dergelijke optogten het karakter van
"openbare godsdienstoefening aannemen, zoodra de toegelovende
"menigte buiten gebouwen of besloten plaatsen godsdienstige ge-
"zangen aanheft, gebeden uitstort of zoodra er te dezer gele-
"genheid predikatiën worden gehouden."
"Waar op deze wijze, door wien ook, wordt gehandeld, wordt
"de godsdienst openbaar, in strijd met de Grondwet, uitge-
"oefend, en moet het gezag tusschen beiden treden en verhin-
"deren, wat de Grondwet niet wil toegelaten hebben."
"Ik wensch, dat door UEd. Gestr. zowel als fung. direc-
"teuren van rijkspolitie, als in uwe betrekking van procureurs-
"generaal en door de officieren van Justitie naar deze beginselen
"worde gehandeld.
"Ten slotte moet ik nog opmerken, dat bij eene openbare
"godsdienstoefening buiten gebouwen en besloten plaatsen steeds
"met de meeste naauwgezetheit moet worden onderzocht, of zij
"ook in 1848 naar de bestaande reglementen geoorloofd waren,
"ten einde niemand in zijne regten worde gekrenkt."
's Gravenhage, den 7den Junij 1855. (no. 121)

De Minister van Justitie,
(n°. 9.) D. DONKER CURTIS.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

De Fransche *Moniteur* heeft gister eene dépêche van
generaal Pelissier aan den Franschen minister van oorlog
medegedeeld de dagteekening van 5 Junij voerende, en
hoofdzakelijk hierop neederkomende:

"Gister avond, den 7, hebben wij 62 stukken geschut
luit gemaakt. Onder de krijsgesvangenen zijn 13 officieren
"Onze verliezen zijn gevoelig, zooals ook te verwachten
was, waar het gold het verkrijgen van zulke belangrijke
uitkomsten; het cijfer der dooden en gewonden is nog
onbekend.
"Uit de zeeënge van Kertch melden de kommandant
Sedaigne en de kapitein Lyons, onder dagteekening van
den 7en, dat de expeditie der geallieerde flotille naar Ta-
ganrog: Mariapol en Nagaiski den 3, 5 en 6en volkomen
gelukt is.
"Talrijke magazijnen met levensmiddelen zijn verbrand.
De geallieerden hebben niet dan te Taganrog tegenstand
ontmoet en zij hadden aan hunne zijde slechts één ge-
wonde. De vijand had op dit punt 3,500 man bijeen ge-
bragt.
De Engelsche regering heeft eene telegrafische dépêche
ontvangen, waarin gemeld wordt: De Franschen hebben zich
meester gemaakt van de Mamelon, alsook van den witten
toorn. De geallieerden hebben 62 kanonnen genomen en
400 personen krijsgesvangen gemaakt. Wij hebben voor
ons aandeel 400 man gesneuveld en gewonden.
Zee van Azoff: Taganrog, Mariapol en Nagaiski zijn door
de krijgsmagt der geallieerden met goed geluk aange-
tast, de voorraadschuren der regering en de openbare gebouwen
verbranden en den vijand een onberekenbaar verlies
van allerhande soort van levensmiddelen deden lijden. Zij
hebben slechts één gekwetste, ofschoon zij te Taganrog
3,500 Russen te bestrijden hadden.
Te Weenen was gister het gerucht in omloop, dat de
Malakoff-toren in handen der geallieerden was gekomen,
hetgeen op verschillende beurzen eene aanmerkelijke rijzing
der fondsen tengevolge had.
Men kent bij voortdurend nog geene bijzonderheden
omtrent de operatiën van het korps, dat eene positie bij
de Tschernaia gekozen heeft.
Omtrent de Mamelon-vert is nader niets vernomen; er
is deswege een vrij zonderling feit te signaleren.
Men weet, dat generaal Pelissier in zijne dépêche van
den 7den meldt, dat terwijl zijne soldaten zich van de
Mamelon-vert en de beide redouten van carenages meester
maakten, de Engelschen op hunne beurt een werk namen,
dat men bestempelde met den naam van *Carrier's of Can-
niers*.
De Engelsche bladen nu deelen op hunne beurt eene
dépêche mede omtrent de gevechten van denzelfden dag
(den 7den), door lord Raglan aan lord Panmure, minister
van oorlog van Groot-Brittannië, gerigt, en in die dépêche
maakt de bevelhebber van het Engelsche leger bekend
van de bemeestering van de Mamelon-vert en de redouten
der carenages door de Franschen, maar zegt geen enkel
woord van het werk, dat denzelfden dag door zijne eigene
troepen, volgens het bericht van den Franschen generaal,
zou zijn genomen.
Dit is, voorzeker, vrij zonderling. Naders mededeelingen
zullen dit echter wel ophelderen.
Te Marseille zijn met de *Clyde* en *Sinai* herijst ont-
vangen uit Konstantinopel, loopende tot 9 dezer. Volgens
deze is Rizza-Pacha aan Omar-Pacha opgeofferd, welke
laatste bedreigd had anders zijn ontslag te nemen.
Volgens berichten uit de Krim, zal generaal Bosquet Se-
bastopol aan de noordzijde insluiten. Generaal Pelissier
vestigt magazijnen van levensmiddelen aan de Tschernaia;
generaal Canrobert heeft vóór naar dien kant op te rukken
bruggen over de rivier laten werpen, batterijen doen aan-
leggen tot bescherming van den overtocht, de rivier gedeel-
telijk doen verlengen en het bruggehoofd, dat op den rechter-
oever der rivier op de Russen veroverd was, doen versterken.
De kavallerie onder bevel van generaal Morris heeft een
groot geretrancheerd kamp aan gene zijde van het geheerle
der Tschernaia verkend. De Russen bleken daar 8 à 10,000
man sterk te zijn.
Men heeft eene briefwisseling onderschept tusschen den
kommandant van Sebastopol en den gouverneur van Kertch;
daaruit blijkt, dat het garnizoen door ziekten en vermoei-
denis verzwakt is, weshalve 16,000 bedden voor de hospita-
len op nieuw waren ontboden. Den dag vóór de inneming
van Kertch was daar eene dépêche van den Czaar ontvan-
gen, waarbij bevolen wordt om een nieuw staketsel te

Het Politieblad deelt eene circulaire mede, door
den Minister van Justitie den 7 Junij jl., uitgevaar-

verhinderend van het binnenkomen van de straat Yeni-Kalé te Jereh zinken. De geallieerden hadden een groot depôt van steenkolen gevonden.

Hunne kanonneerbooten waren nog andere dergelijke depôts in de nabijheid van Arabat op het spoor. De admiralen hadden eene versterking van 3000 man gevraagd, met het oog op eene expeditie naar Anapa.

Te Varna wil men weten, dat de geallieerden eene expeditie tegen Perekop beraamd hebben.

Uit Londen wordt gemeld, dat de Sultan aan de Engelschen 3000 man heeft afgestaan, welke door Engelsche officieren zullen worden gekommandeerd.

De Russen ontvangen nu hunne approvisionnementen alleen voor Kassa en hunne versterkingen over Perekop. Vijftig duizend Franschen en Engelschen bezetten de vallei van Kamara, waar overvloed van water en hout is. Een dagorder van lord Raglan verklaart, dat 50 stukken geschut bij de expeditie van Kerich genomen zijn. De geallieerden zullen van de werkplaatsen aldaar gebruik maken, om de schade te herstellen, die hunne schepen geleden hebben en tot het herstellen van 3 Russische stoomschepen, welke slechts voor een gedeelte verbrand zijn.

Moeten wij thans een gerucht mededeelen, volgens hetwelk er nog sprake zou zijn van diplomatische onderhandelingen, waarvan de zetel te Parijs zou worden gevestigd? Die geruchten zijn zó los en komen ons in ieder geval zóó voorbarig voor, om niet meer te zeggen, dat wij ons bij eene bloote vermelding daarvan bepalen.

De Duitse rijksdag heeft den 8sten dezer eene vergadering gehouden. Het meest belangrijk incident was de stemming over de aanklagte wegens misbruik van magt tegen een Mecklenburgsch edelman, van de Katholieke godsdienst, de heer Kettenbourg, ingeleverd, ten gevolge der verbanning uit het land van een lid der Sociëteit van Jezus, gouverneur zijner kinderen. Die aanklagte werd verworpen.

In de zaak der Hamburgsche constitutie werd beslist, dat de Senaat der vrije stad zal worden uitgenoodigd om den uitslag te doen kennen zijner onderhandelingen met de andere collegiatieve lichamen.

Spanje verkeert bij voortdurend in financiële ongezondheid.

De nieuwe Minister der Vereenigde Staten van Amerika, onlangs te Madrid aangekomen, zal binnen kort door de Koningin ontvangen worden.

Het bevestigt zich, dat de Carlistische factien geheel uitegedreven zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Redevoering, door den heer THORBECKE in de namiddagzitting van gister, 11 Junij, uitgesproken.

De heer THORBECKE merkt op, dat er reeds 35 sprekers hét woord hebben gevoerd en na hem nog 10 sprekers zijn ingescreven. Zijne rede zal tot geene verlenging der discussie aanleiding geven; want zij zal geen grond tot nieuwe discussie doen ontstaan. Zijne beschouwingen zullen afgescheiden zijn van de personen, de rigting en de roeping van dit Ministerie. Men heeft daarover reeds genoeg gehoord. Spr. heeft ook geen rekenschap te vragen, als een Minister een voorstel in zijn geest doet. Hij begrijpt het echter, dat zij, door wie het Ministerie aan het roer gekomen is, verlangen, dat het bestuur in hunnen geest gevoerd worde. Maar daarenboven heeft Spr. nog eene andere reden, om buiten persoonlijke quaestien te blijven: hij heeft namelijk een onverzettelijken weêrzin tegen persoonlijke geschillen. Zoo een triomf grootmoedig maakt, dan bestaat hier eene dubbele reden om grootmoedig te zijn, vermits de slagen, die men ons toebrecht of toebrengt, eigenlijk het Ministerie treffen.

Hij zal ook niet vragen of de oppositie eene regerende kracht is, maar hij zal dit zeggen, en dit is voor hem eene groote voldoening, dat de voorstellers van belastingvermindering in 1853 en 1855 beweerde hebben, dat hunne voorstellen in het belang der Regering waren. Welnu, zij konden niet beter geregtvaardigd worden, dan door dit voorstel; het nut en de kracht der parlementaire oppositie konden nooit helderder schijnen dan thans. Hij spreekt hier niet van eene critiserende oppositie, maar van eene handelende, en van eene die gereed is om het initiatief te nemen, als dit in 's lands algemeen belang pligtmatig blijken mogt. De bewering, in de Memorie van Beantwoording voorkomende, dat welken, om daaraan de vereischte kracht te geven, van de Regering moeten uitgaan, is onjuist op zich zelve en tevens ongrondwettig. Het gouvernement en de oppositie behooren zich wederkeerig aan te vullen.

De Grondwet geeft daarbij aan de Tweede Kamer het recht voorstellen te doen en worden zij door alle takken der wetgevende magt goedgekeurd, dan is de Regering verplicht alle wetten te handhaven. Spr. heeft de rede van den Minister van Finantiën met groot genoegen gehoord. Die rede heeft op hem een aangenamen indruk gemaakt. Hetgeen daaraan ontbrak is het gevolg van de meening des Ministers, dat dit voorstel als een op zich zelf staand voorstel moet worden beschouwd. Hij wenscht met den Minister niet te twisten, maar moet toch één punt tegenspreken. De Min. beweerde, dat hij, spreker, zou gezegd hebben, dat eene moedige Regering en eene moedige Kamer deze belasting zoude kunnen afschaffen zonder equivalent. Het is onmogelijk, dat hij zoo iets kan gezegd hebben, want zijne beweringen pleiten daartegen. De voorstellen van hem en

zijne staatkundige vrienden waren immers veel gematigder dan die van de Regering. Spreker mag voorts niet geheel voorbij zien de rede van den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Hij haalt daaromtrent aan en maakt op die rede van toepassing een gezegde van *Booilingbroke*, dat namelijk in staats-aangelegenheden zekere dosis slimheid noodig is, gelijk in de aliage van zilver en goud eenig koper, maar wordt die dosis te groot, dan wordt de munt valsch. De bedoelde minister heeft eene reconstructie geleverd van zijne eigene geschiedenis en bestraffing van eigen vrienden. Zoodanige reconstructie moge na jaren aut hebben, maar bij tijdgenooten, geeft zij dikwerf tot moeijelikheden aanleiding. En hij moet nog opmerken, dat bij de bestraffing der vrienden niet gedacht is aan het recht van wederkerigheid en is vergeten, dat het initiatief van den afval van hem, minister, kwam. De Min. heeft zich ook beroepen op de afschaffing van den rogge-accijns, in 1847 voorgedragen, maar deze had niet tot grondslag de ontheffing der mindere klasse. Zij hing samen met de belofte, die hij de graanwet was gegeven.

Dat ontwerp tot afschaffing stond ook geheel op zich zelf, zonder eenig verband met het belastingstelsel. Dat ontwerp is dus, om als titel te worden gebezigd, om onder de afschaffers, in goeden zin te worden gerangschikt. uiterst zwak. Het gebeurde ook in hetzelfde jaar, dat die minister zich als martelaar van staatkundigen vooruitgang deed beschouwen of gelijk de Minister het in zijne rede noemde van gematigden vooruitgang; maar spreker vraagt, of men later ook heeft kunnen bespeuren, dat het toenmalig lid der Kamer die strekking aan den dag legde, welke nu gezegd wordt de strekking van zijn ministerieel leven te zijn? Immers hij heeft tegengewerkt de nieuwe scheepvaartwetgeving en de verbetering van het belastingstelsel. Hij heeft nooit doen blijken, dat hij hervorming wilde in de rigting, die nu wordt ingeslagen. Waarom heeft die minister dit dan niet gedaan toen hij ten tweedemale tijdelijk aan het hoofd van het departement van finantiën stond?

Waarom heeft hij zich in dat tijdperk bepaald tot het aanbieden van het ongelukkig conversie- en loterij-ontwerp? Er werd toen wel in de stukken van *plannen* gesproken, die echter nooit voor den dag zijn gekomen. Hij spreekt nu niet hoe die Minister de voorstellers in 1853 heeft bejegend. Hij wil op dit tijdstip geen wraak oefenen op eenig minister. Hij komt dus tot het beginsel der voordragt zelf. Dat beginsel is hetzelfde van de verschillende voorstellen, dat is: om ons belastingstelsel te zuiveren van die elementen welke de nijverheid drukken. De heer Rochussen heeft gezegd, dat hij een voorzigtig afschaffer was. Het is spreker echter niet hoofdzakelijk om afschaffing te doen, vooral niet om daartoe over te gaan uit een ander dan een huishoudelijk en finantiël beginsel.

Als het enkel uit meêwarigheid met de mindere klasse geschiedde en de afschaffing zou niet op goede gronden steunen: hij zou er tegen zijn. Hij wenscht evenmin eene organisatie der volkshuishouding, maar het is uit naam der volkshuishouding, dat wij niet organiseren, maar die huishouding haren natuurlijke weg willen laten gaan. Hij wil geene socialistische kunstmiddelen aanwenden, maar evenmin, dat het belastingstelsel de wetten der volkshuishouding store. Het is voor de volkshuishouding ook niet onverschillig hoe de belastingen worden geregeld. Tusschen het publiek belastingstelsel en de bijzondere nijverheid bestaat een verband, dat bij de belastingwetten in het oog moet worden gehouden. Hij zal dus, na dit inleidingswoord over het stelsel in 't algemeen, de zaak beschouwen: 1o. in betrekking tot de arbeidende klasse; 2o. in betrekking tot het belang der maatschappij in het algemeen, en 3o. met het oog op de finantiën.

1o. In het belang der arbeidende klasse. Het is eene der schitterendste overwinningen, in de wetgeving opgenomen, dat de grondstoffen en de hulpstoffen van de nijverheid van lasten worden ontheven. Dat beginsel eischte, dat men het tot de voeding van den arbeider uitbreidde, en dat men alzoo om de vruchten den boom spore.

Spreker is toch niet van de leer bij eene vroegere gelegenheid door den heer van Hall verkondigd, dat de weldadigheid der rijken de troost der armen moet zijn. Daarna komt hij tot de behandeling van het vraagstuk der dagloonen en tot de redeneringen van sommige sprekers deswege. Hij wijst op een element van beoordeeling, dat opmerking verdient. Hij bedoelt eene enquête, te Brussel gehouden, over de dagloonen, loopende over een tijdvak van 50 jaren. Wat heeft men daarbij gevonden? Dat de dagloonen genoegzaam op denzelfden prijs zijn gebleven, en ondanks de algemeene verhooging van den prijs der levensmiddelen en de toegenomen behoeften der arbeidende klasse. Met andere woorden: de volksmenigte is sneller toegenomen dan het kapitaal, dat tot werkloon besteed wordt. Hier ontmoet hij dus weder den Minister van Buitenlandsche Zaken, die, twee jaren geleden, gezegd heeft, dat de belasting vergoed wordt door hem, die laat werken.

Spreker moet daarop antwoorden, dat dit waar zou zijn zoo de arbeider de wet aan den aannemer stellen kon, maar in het geval, dat er meer aanbod dan vraag om arbeid is, is zulks onmogelijk en is het mindere loon te grooter ontbering. In allen gevalle betaalt dan de arbeider de belasting. Maar gesteld, het argument ging op, wat zou dan het gevolg daarvan zijn? Dan zal de werkgever het loon zoodanig hererekenen, dat de arbeider den accijns kan betalen, maar dan zullen de werkgevers ook zoo veel minder aan het loon kunnen uitbetalen als het bedrag van den accijns is. Dus wordt het industrieel kapitaal, bestemd tot loon, zoo veel minder. Gesteld het bedraagt 2 mill. aan

accijns, dan worden die 2 mill. aan de belasting van den arbeider zal altoos door de belasting verliezen, hetzij hij zelf de belasting draagt, hetzij de meester de belasting zoogenaamd voorschiet. — Men heeft opgemerkt, dat broodprijs dezelfde blijven of klimmen zal.

Als dat waar is, als het waar is, dat afschaffing van accijns niet doet dalen, dan kan men ook zeggen, dat accijns bij invoering den prijs niet doet klimmen, en zullen de sprekers toch wel niet willen beweren. Maar men, door vermeerdering van de vraag naar brood, zal de prijs rijzen; want er zal meer vraag naar graan zijn, dus zal de verhooging van den prijs van het graan verhoogd worden. Men erkent dus, dat het gevolg zijn zal eerst vermindering van den prijs, maar men meent dat die later weder zal. Spr. meent daarop te moeten antwoorden: 1o. dat consumtie van brood geene grenzeloze uitzetting van den prijs, maar men meent dat die later weder zal. Spr. meent daarop te moeten antwoorden: 1o. dat eu 2o. dat die meerdere vraag in de nijvere maatschappij gevolgd wordt door productie in sterkere mate. Dit blijkt uit duizend voorbeelden, zoodat hij daarbij niet behoefde te staan.

Het tweede deel der rede is gewijd aan de beschouwing van den maatregel in het belang der geheele maatschappij. Al dadelijk vestigt hij het oog op de arbeidende klasse. De geheele grondslag is van de geheele maatschappijgedrukte toestand der klasse is de ziekte der geheele maatschappij. Hij wil niet dat de Staat het loon van den arbeider verhoogt. Verre van daar; maar de Staat moet ook doen waardoor het loon besnoeid wordt. En hij behoefde te zeggen, dat hooge loonen ten hlijk strekken van de vaart, even als de lage standaard der rente blijf welvaart is. Heeft nu de arbeider hooger loon, dan hij zich ook aanschaffen, meer dan hij nu kan verkopen, en dat heeft weer uitbreiding van de productie tenger. Spr. wil dus geene bevoordeeling van de arbeidende klasse, maar wegneming van de belemmeringen, die het loonlagen.

Daarvan komt weder in de gevolgen meerdere om de productie. Ook de zedelijke ontwikkeling zal eerder nemen als aan de stoffelijke voorwaarden van levensduur houd des arbeiders voldaan is. Buitendien vraagt hij zoodanige accijns, als waarvan hier sprake is, alleen geldbedrag werkt? Neen, dat is nog het minst. grootste is het verlies van vrijheid en van tijd voor arbeider. Wij hebben in de discussie vele glorierijke inneringen van vroeger hooren verhalen, maar hij hooft gewenscht, dat ook ware aangehaald het vertoog van aan Willem IV, waarin er op gewezen en het betoog wordt, dat de kapitalen de nijverheid verlaten en vrede fondsen zoeken van wege de belastingen. Wij zijn diepen nog niet te boven. Ook nu nog zoeken de kapitalen de publieke schulden en spreker vindt hierin ook al ding tot de vraag, waarom hier zoo veel minder patriëre ondernemingsgeest dan in Groot-Britannie of Amerika gevonden wordt.

Ten derde ondersteunt Spr. den maatregel in het belang der finantiën. Hij kan dit doen zonder zich in cijfers verdiepen. De heer Baud heeft straks gezegd, dat alle de sen der maatschappij naar vermogen in de Staatslasten moeten bijdragen en hij heeft dit gestand door eene behaling van Léon Faucher. Welnu, Spr. sluit zich daaraan; maar dan ligt daarin ook de bevestiging van het stelsel, dat geem lasten gelegd mogen worden of blijven op dat gedeelte van het inkomen, dat als kapitaal moet worden beschouwd of als arbeidsloon wordt betaald. Het woord *vrijmaking van den arbeid* heeft eenige betrouwing bij den heer Baud doen ontstaan, maar het is nooit gebezigd in den zin als die spreker heeft bedoeld. Het is hier alleen beschouwd in verband tot de finantiën, die door het belastingstelsel aan den vrijen arbeid in den weg worden gelegd. Hij meent, dat de Regering hetzelfde belang als bijzondere personen heeft, dat de verandering op geenerlei wijs worde hofemmerd, want het mogen der Regering, is het vermogen der deelen, opgevoerd om ten publieken nutte te worden aangewend.

Spr. wil geene afschaffing om het minder betaalde hoofdzak te beschouwen, en hier ontmoet hij den heer Wintgens, die een tafereel schetste van de gevolgen van men de deelen, de individuen, tegenover het geheel. Die spreker scheen hier gunstiger voor eene centralisatie gestemd te zijn dan dit anders het geval was. Hij daarop: laat veel voortbrengen, bevorder dat de productie vrij en ruim zij, opdat ge des hoods veel kunt ontwerpen. Hij wenscht, dat de arbeidende standen er toe kunnen men op te brengen ten behoeve van den Staat.

Men heeft eerst schuldafgeling en dan afschaffing van lasting verlangd. Spr. deelt dat gevoelen niet. Welke toevallige baten aanwenden om te amortiseren, maar zegt, verligt eerst den arbeid opdat er des te meer voortgevoerd kan worden. En hij zegt ook, tracht niet zoo veel lasten te verlichten, als de kracht, om de lasten te dragen, te verhoogen. Dan brengt men meer bij tot algemeene welvaart en tot bloei der finantiën. Van 1814—1848 men hier te lande zeer veel zorg gehad voor de schuldsoms om ze te maken, soms ook om ze af lossen te weinige zorg voor de bronnen, om het nationaal vermogen te doen toenemen.

Spr. zal hiermede eindigen. Hij wenscht zijn beginsel den voorgrond te stellen en het te vrijwaren tegen de aanvaren, die nu en dan daartegen worden ingebracht. Hij vraagt niet naar het stelsel der Reg. in deze; want het beginsel, dat hier op den voorgrond is geplaatst zal zelf wel helpen. Dat beginsel, zoo besluit Spr., staag onze voortdurende bescherming, dat beginsel heeft van het nationale verstand achter zich.

In deze zitting worden de beraadslagingen voortgezet over het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

De heer ROCHUSSEN heeft ook met genoegen de rede van den Min. van Finantiën gehoord, maar dat genoegen was niet onverdeeld, vooral om het verwijt door den Minister gedaan aan die leden, welke hij gewoon is te rekenen onder de ondersteuners van het Ministerie; het verwijt namelijk, dat zij den eerbied voor de Regering ondermijnden.

In de onderstelling, dat ook Spr. daaronder is begrepen, moet hij opmerken, dat er eerder vermoeden bestaat voor inconsequentie, dan voor aarzeling, hetgeen hij met vele anderen, uit de vroegere houding des Ministers moet opmaken. Hij gelooft veel, dat de Regering de meerderheid der Kamer heeft gevolgd. De tegenstand van de behoudende partij tegen dit voorstel, grondt zich vooral daarop, dat de Regering ten deze minder heeft gehandeld uit overtuiging, dan wel door aandrang van buiten, in verband met de voorstellen van eenige leden der Kamer.

Spr. treedt vervolgens in eene repliek op de argumenten tegen de redeneringen uit zijne eerste rede, hetzij door den Minister of door sommige leden in het midden gebragt, en hij komt alzoo als van zelf in eene herhaling, nalezing en nieuwe ontwikkeling zijner vroegere redenen. Zijne groote beduchtigheid is gelegen daarin, dat z. i. de afschaffing niet zal bedragen 2½, maar 4½ miljoen, omdat de equivalenten hoogst onzeker zijn. Hij is volstrekt niet beducht voor het argument: wat zal het volk zeggen? Want hij rekent op het gezond verstand der natie, die zich aan geene buitensporigheden overgeeft. Ook op de rede van den Min. van Koloniën heeft Spr. onderscheidene bedenkingen en blijft hij bij het bezwaar omtrent het projectie der koloniale baten en het onraadzame om daarover te veel te beschikken.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN komt op tegen het gezegde van den heer Rochussen, dat hij in de financiële overtuiging van den Min. van Finantiën, met betrekking tot het belastingstelsel, geen vertrouwen had. Het geldt dus eene quaestie van vertrouwen en dat geldt natuurlijk het ministerie in zijn geheel; het betreft niet enkel den Min. van Finantiën, maar inderdaad het geheele ministerie.

Als nu het Ministerie het vertrouwen van den Koning en de Kamer omtrent het belastingstelsel niet meer bezit, kan ook dat Ministerie niet langer aan het hoofd der zaken blijven, en dit wilde de Minister den bestrijders van het voorstel onder het oog brengen om de juiste verhouding van het Ministerie tot de Kamer te doen kennen. Men heeft op beroepen op drie financiële notabiliteiten in deze Kamer. De Min. doet ook gaarne hulde aan hun talent, maar hij hooft toch, dat de Kamer ook vertrouwen stelle in de mannen, die op dit oogenblik de finantiën besturen. De eigenlijke stelling, die de Min. wenschte toe te lichten, is van het uiterste gewigt. Zij betreft de rigting en waarde van partijen en voorts de vraag, of werkelijk het Ministerie veranderd is, ja dan neen. De Min. erkent dat de stelling, alsof het Ministerie de rigting der oppositie zou volgen hoogst onaangenaam is, als gevoerd wordende door leden die gewoonlijk tot de vrienden behooren.

Toch bedankt de Min. den heer de Kempenaer voor de betuiging, dat hij, minister, zich bedrogen heeft, dat het genoemde lid heftig of bitter in zijne eerste rede zou geweest. Bij het betoog van beide onderdeelen beantwoordt de Min. meer hoofdzakelijk de bedenkingen, door den heer Thorbecke in het midden gebragt. De Minister wijst nogmaals op de door hem tot stand gebrachte afschaffing der schaalregten en, in verband daarmee, op de bezegging om de belasting op het gemaal te wijzigen. Men vraagt: waarom hebt gij daaromtrent dan geene voorstellen gedaan? Hij antwoordt: dat is niet zijne wijze van handelen, ook omdat het altijd den schijn heeft, dat een initiatief ten doel heeft den staf van het gezag aan een ander te ontnemen en dien voor zich zelven te bemagtigen.

Overigens herhaalt hij, dat ieder heeft geweten of kan weten, dat als het te doen was om afschaffing, hij was voor die van den accijns op het gemaal. Zij die met hem hebben gezeten in de Commissie van Rapporteurs over het ontwerp van rentewet, weten dit, en hij beroept zich daarop inzonderheid op het getuigenis van den heer v. Zuylen van Nyevelt, die mede in die Commissie zitting had. Wat nu het tweede punt van beschouwing betreft: de afschaffing van het gemaal is in de rigting van het Ministerie en niet in die der oppositie. Dit punt is daarom belangrijk, omdat ieder moet weten wat het aan dit Ministerie heeft of wat men daarvan kan verwachten. Spr. wil verklaren, dat het tegenwoordige Ministerie in geen opzicht is toegedaan de rigting van het vorig Ministerie of van hen, die zich nu de oppositie noemen. Deze regering heeft slechts voor de afschaffing van den accijns op het gemaal, omdat de schatkist dit gedooft.

Maar welke was nu de rigting van het vorig Ministerie van vele leden omtrent deze aangelegenheid? Er zijn die tijdperken omtrent die rigting. Het eerste begint met 1849, toen in het adres van antwoord werd aangedrongen op hervorming van het belastingstelsel. Het tweede was dat van 1851, toen men verlangde de afschaffing van vele accijnsen en hunne vervanging door eene directe belasting, door de invoering eener rentebelasting. Door den heer Thorbecke was toen gezegd, dat de groote verbetering van het belastingstelsel ahang van de aanneming dier wet; zoo niet dan ware iedere verdere poging tot grondige verbetering onmogelijk. Het derde tijdvak eindelijk is van December 1853, toen de heer Thorbecke niet meer aan het bewind was. Toen kwamen de voorstellers op een gedeelte van de Ministers terrein, op het terrein van afschaffing, evenwe

niet in zijne rigting, want deze betreft de eerste levensbehoefte, terwijl de voorstellers het geslagt op het oog hadden.

Hij heeft dit destijds aangetoond in zijne rede, hij die gelegenheid gevoerd. Hij had toen juist op dat groote verschil van rigting gewezen. De Min. meent derhalve te hebben bewezen, dat de Regering niet tot de oppositie, maar dat de oppositie tot de rigting der Regering is overgekomen, en dit strekt haar tot eer. Het doet hem te meer genoegen, dat de heer Thorbecke voor het voorstel is gestemd, omdat men hem, Minister, had verhaald, dat genoemd lid er tegen zou zijn, en pogingen zou hebben aangewend bij sommige medeleden om het ontwerp af te stemmen.

Wat nu de gronden betreft, die de heer Thorbecke gisteren voor zijn stelsel tot goedkeuring der wet heeft uitgezet: de Minister zal die nader onderzoeken en toetsen, maar hij moet toch zeggen, dat toen hij zijne goedkeuring schonk aan het voorstel van zijnen ambtgenoot voor de finantiën, dit niet was op al de gronden, gisteren door den heer Thorbecke ontwikkeld.

De heer SCHIMMELPENNICK v. D. OIJSE heeft mede ten tweeden male het woord gevraagd om op drieërlei soorten van bedenkingen te antwoorden: 1o die hem meer persoonlijk betreffen; 2o die het beginsel der wet raken, en 3o die het equivalent betreffen. De beide laatste deelen van sprekers antwoord loopen geheel over dezelfde punten als in zijne vroegere rede ter sprake gebragt, en strekken tot nadere verduidelijking van sprekers standpunt of denkbeelden.

Het hoofddoel is om alle verwijt van inconsequentie tegen te spreken. Hij betuigt voorts, dat de tweede rede door den heer de Kempenaer Zaterdag 11. gehouden, hem leed heeft gedaan, omdat dit was een verspillen van een zeldzaam talent. Spr. verdedigt overigens de houding der Regering in deze zaak. Hij vergelijkt den toestand van dit Ministerie met dien van eene door eenen krachtigen en overmagtigen vijand berende vesting.

Als dergelijke vesting in gevaar is en men voorzien had, dat met den val der vesting ook de Staat valt, ja dan kan men even als Leonidas bij de Thermophilen hooghartig sneven; maar Spr. vraagt of 't dan niet verstandiger is naar eene andere onneembare vesting af te trekken en den vijand eenig voordeel te geven, dan alles in gevaar te brengen?

De heer VAN AKERLAKEN was niet voornemens aan deze discussie deel te nemen; maar vermits hij de algemeene beschouwingen ook het equivalent is besproken, acht hij zich verplicht ook zijne meening over het ontwerp in het midden te brengen. Hij is er voor gestemd om economische en politieke redenen. De economische reden is, dat men aan de natie geene meerdere lasten moet opleggen dan noodig is en dat men de baten der schatkist niet alléén tot amortisatie van schuld, maar ook tot vermindering van lasten moet aanwenden.

Hij ontvouwt die stelling op dezelfde gronden als vroegere sprekers. Hij meent daarbij op, dat onze financiële toestand de afschaffing van dezen accijns gedooft, daar wij sedert jaren belangrijke overschotten hebben en de koloniale baten steeds klimmende zijn. Van daar dan ook, dat hij zelf met nog twee leden, het voorstel had gedaan tot afschaffing van den rogge-accijns. Dat voorstel was als het ware de inleiding tot het meer omvangrijke voorstel der Regering.

De voorstellers zouden zelve gaarne verder zijn gegaan, maar daarom is het nog geene inconsequentie, dat zij nu voor dien grooten greep zijn. Buitendien, hij heeft een onbeperkt vertrouwen in den tegenwoordigen Min. van Fin., vooral na diens rede van Zaterdag 11., en hij stelt ook zeer veel vertrouwen in den Min. van Buitenl. Zaken, die ook oud-minister van finantiën is en zulke groote maatregelen tot herstel der finantiën heeft tot stand gebragt.

Maar Sprekers politieke reden tot ondersteuning van het ontwerp zijn: dat de uitbreiding onzer constitutionele regten, de vermindering der belastingen en de hervorming van het belastingstelsel wel degelijk lagen in den geest der Grondwetsherziening van 1848. Nog iets, de afschaffing van den accijns op het gemaal was steeds en overal een krachtige hefboom der oppositie, en die hefboom is nu verbroken.

Wat nu betreft de voorgedragen opcenten, zou hij daar in beginsel niet zeer voor zijn. Veel liever wenschte hij eene admodiatie op het gemaal ten bedrage van 1½ miljoen. Hij deult dan ook al de bezwaren tegen de opcenten, maar hij zal ze aannemen, omdat de Minister heeft aangetoond, dat ze slechts van tijdelijken aard zullen zijn.

Hij behoort ten slotte tot geene der drie partijen, die in den lande bestaan. Hij behoort tot de partij van gematigden vooruitgang, waartoe ook ook de Minister van Buitenlandsche Zaken behoort, en is tegen reactie gestemd. Hij keurt af de harde verwijtingen jegens het Ministerie geuit en de bestrijding van den maatregel omdat men daardoor de vijanden der regering in de hand werkt.

De heer VAN NISPEN vraagt ten tweede male het woord insgelijks om te antwoorden op de bedenkingen van sommige sprekers tegen zijne eerste rede. Uit den aard der zaak moest hij weder komen in eene herhaling en verduidelijking van vroegere gezegden.

Intusschen omtrent de goede werking der afschaffing heeft hij eenige nadere bijzonderheden ter bestrijding van hen, die zeggen, dat de prijs van het brood daardoor niet zal dalen. Hij heeft opgaven van broodprijzen te Zeynaer en van de nabij gelegen Pruisische grenzen, waar geen accijns bestaat, en het verschil op drie soorten van brood is tot 1, 2 en 2½ oent per Ned. pond.

Hij prijst nader den maatregel aan uit het oogpunt van het algemeen belang en van eene betere volksvoeding. Even

zoo toont hij nader aan, dat de finantiën de afschaffing van dezen accijns toelaten, vooral met het oog op de O. I. baten. Sedert lang, meent hij, is de belasting op het gemaal ten onregte van de bevolking geheven, daar de financiële toestand dat middel niet meer noodig had.

De heer VAN RAPPAARD komt mede terug op zijn afkeurend oordeel. De Ministers hebben, z. i., de lichtzijde van het taferel te sterk doen uitkomen en de schaduwzijde geheel verborgen gehouden. Hij vergelijkt de geruststellende verzekeringen van de Ministers van Koloniën en Finantiën in zekeren zin met de tijden toen én de graaf van den Bosch én de Minister van Tets van Goudriaan in deze Kamer spraken; toen was ook alles even schoon en fraai gekleurd; maar de resultaten er van zijn naderhand op den beruchten staat B voorgekomen.

Daarna replicceert hij nog kortelijk op hetgeen de Min. van finantiën op sprekers berekeningen of cijfers heeft in het midden gebragt, en doet de verschilpunten nader uitkomen.

De heer VAN HEIDEN REINSTEIN was voornemens eene rede voor het ontwerp uit te spreken; maar er is reeds zoo veel ten voordeele van de voordragt gezegd, er hebben reeds zoo vele sprekers het woord gevoerd, terwijl er nog zoo vele zijn ingeschreven, dat hij besloten heeft van het woord af te zien, in de hoop, dat ook andere sprekers zijn voorbeeld zullen volgen.

De heer GEVEER VAN ENDEGEEST zal niet aan dat verlangen kunnen voldoen; want hij acht zich verplicht zijne stem te motiveren. Ook hij is even als de heer Baud steeds wisselende in zijne opinie geweest. In beginsel is hij nooit geweest voor afschaffing van accijnsen, omdat de Nederlander en aan gewoon is, omdat zij gelijkelijk drukken en minder voelbaar zijn, omdat zij voorts evenzeer de verdeeling treffende, niet gemakkelijker weder zijn in te voeren, weinig invloed hebben op den prijs van het voorwerp waarvan zij afgaan, en omdat er bij afschaffing altijd andere equivalenten in de plaats moeten worden gesteld, die ook weder drukkend zijn.

Bij eenige derzelve staat hij stil, en hij gelooft ook dat op den prijs van het brood de afschaffing geen invloed zal hebben. Niettemin miskent hij de lichtzijde der zaak niet, noch wil hij buiten aanmerking laten de omstandigheden die de ongelegenheden van den accijns op het gemaal bewijzen en dus voor de afschaffing pleiten. Daarbij komt: de drang tot afschaffing in de laatste jaren, de duurte der levensmiddelen, de groote overschotten in de schatkist en de vroegere beloften.

Die drang zal natuurlijk niet ophouden door de afstemming van deze wet, want dan zal weder een der beide andere voorstellen in discussie komen en een van beiden zal wel stellig worden aangenomen. Hij gelooft niet, dat dit ontwerp de eerste stap is op de verdere baan, zoo als sommigen zeggen, en meent dat eene income tax, eene rentebelasting en hoofdelijke omslagen in ons land niet mogelijk zijn.

Overigens is, het goed, dat deze wet van de Regering uitga voor de zedelijke kracht der wet. Maar ook uit een politiek oogpunt is hij er voor; want wat zal het gevolg zijn eener afstemming? De aftreding van het Ministerie; nieuwe voorstellen ter wederzijdsche overvleugeling; tijdverlies en het laten liggen van noodzakelijke onderwerpen.

De slotsom is, dat dit alles hem noopt om van zijne bezwaren tegen de afschaffing van den accijns op het gemaal terug te komen en het ontwerp aan te nemen.

Hij verdedigt zich tegen het mogelijke verwijt van inconsequentie. Tijd gewonnen, zegt hij, is veel gewonnen. Ten slotte verdedigt hij den maatregel uit een financieel oogpunt, zoowel wat de koloniale finantiën als die van het moederland betreft. Ook de politieke toestand van Europa kan hem geen grond van bezwaar opleveren; en wat de binnenlandsche politiek van het ministerie betreft, en het verwijt van inconsequentie, welk politiek man is daarvan vrij?

De houding der Regering is veel meer die van transactie, en dat is een bestanddeel van onzen constitutionnelen regeringsvorm. Als het getij verloopt, moet men de bakens verzetten.

De heer VAN DER LINDEN vraagt nu het woord, doch wegens het vergevorderde uur stelt de heer DOMMER VAN POLDERSVELDT voor, de beraadslagingen te schorsen.

In stemming gebragt, wordt dit voorstel verworpen met 33 tegen 10 stemmen en nitsdien besloten met de beraadslagingen voort te gaan.

Daarna heeft de heer v. D. LINDEN zijne goedkeurende stem gemotiveerd als zijnde het ontwerp in zijne rigting; de redeneringen van den Min. van Buitenl. Zaken over de eigen denkbeelden en zelfstandigheid der Regering in deze quaestie heeft hij meer van nabij gadeslagen; hij heeft zich daarin niet verder willen verdiepen, omdat thans aan de orde is het voorstel tot afschaffing van den accijns op het gemaal en niet de denkbeelden van den Minister van Hall.

Hij heeft met genoegen de rede van den Minister van Finantiën aangehoord, en hij heeft daarin versterking voor zijne gronden van aanneming gevonden. Ten slotte wederlegt hij de bezwaren der bestrijders.

Morgen ten 10 ure voortzetting

Gravenhage, 12 Junij.

Bij Koninklijk besluit van 8 Junij 1855, n°. 60, is bepaald de oprigting eener kamer van kooplieden en fabrieken in de gemeente Helder.

Z. M. heeft tot burgemeester van Heumen benoemd F. W. van den Broek; tot kantonregter te Geldermalsen mr. M. B.

W. des Tombe, thans griffier bij het kantongeregte te Ginneken en Bavel, en aan den heer J. W. van Maren, op verzoek, en vervol ontslag verleend als havenmeester aan de Willemsluis van het groot Noordhollandsch kanaal, behoudens aanspraak op pensioen.

* In de heden gehouden zitting van den gemeenteraad is o. a. lo. goedgekeurd het voorstel van Burgem. en Wethouders ten aanzien der financiële scheiding tusschen de algemeene en diaconie-armen te Scheveningen: 2o. beraadslaagd over het prae-advijs van Burg. en Weth. op het verzoek van den algemeenen kerkeraad der Nederl. Herv. gemeente, betrekkelijk de restitutie van belastingen. In strijd met het eerste gedeelte van het prae-advijs is, op voorstel van den heer de Jonge, met 16 tegen 8 stemmen besloten, de restitutie over het jaar 1855 alsnog te verleenen, zonder praedjudice voor de toekomst. Het tweede punt, voorstellende om art. 24 van het Reglement van 12 Maart 1827 zoo spoedig mogelijk te wijzigen, is met algemeene stemmen goedgekeurd.

* H. M. de Koningin zal zich heden middag naar Leijden begeben.

* Men verneemt met genoegen, dat H. M. de Koninginmoeder in beterschap toeneemt, zoudat men zich vleijen mag, dat H. M. spoedig geheel hersteld zal zijn.

* HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik hebben zich naar Soestdijk begeben, ten einde aldaar den verjaardag van Z. K. II. te vieren. Waarschijnlijk zal de Koning zich aldan ook aldaar bevinden. Z. M. werd, zoo men verneemt, heden te Bronbeek en Donderdag in de residentie terug verwacht.

* Naar men verneemt, zal de graaf van Köningsmarck, minister van Z. M. den Koning van Pruisen bij het Nederl. hof, tegen het laatst dezer maand eene buitenlandsche reis ondernemen.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de Bellevue afgestapt Esq. N. G. Pendbeton en Esq. G. W. Foland, van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

* Men verneemt, dat ook met Frankrijk eene conventie gesloten is tot toelating van consulaire agenten in de Nederlandisch-Indische bezittingen, hoedawige overeenkomst vroeger met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en België is gesloten. Den 8sten dezer werd die overeenkomst door den minister van Buitenlandsche Zaken met den Franschen minister gesloten.

Met belangstelling namen wij kennis van een gemotiveerd voorstel aan Z. M. den Koning met het ontwerp van een Kanaal ter vereeniging der rivieren de Maas en de Schelde, enz. door den oud-generaal-majoor van Gorcum (Leijden, bij Jac. Hazenberg Cornz. 29 bladz.) Dit vlygschrift moet worden gelezen in verband tot des schrijvers in het vorige jaar uitgegeven staat- en krijgskundige beschouwingen van Nederland en België. Even als toen, zoo hetooft hij ook thans de noodzakelijkheid van eene zuidelijken voormuur van onzen staat en betreurt het sloopen en verzwakken der Steenbergensche linie, waardoor de keten van sterke plaatsen van Maastricht tot Bergen-op-Zoom en Vlissingen (terwijl Antwerpen altijd het hoofdbolwerk blijft) verbroken wordt.

Het thans aanbevolen kanaal zoude van de Zuid-Willemsvaart bij Weerd, langs Eindhoven, Hilvarenbeek, Ghaam, Rijsbergen, in de Zoom en door de te verbeteren bedding van dat riviertje in de Ooster-Schelde loopen. De Schr. raamt de kosten dezer onderneming op 4 millioen en somt vele daardoor te verkrijgen voordeelen op, h. v. het hebben van eene water- en inundatielinie in tijd van oorlog, het afwateren van stroomen, poelen en vaarten in Noord-Brabant, het in cultuur brengen van de Noord-Brabantsche Kempenlanden, even als nu de Belgische hebben geprofitteerd bij het kanaal van Luik naar de Schelde en meerdere. Het zijn wenken en beschouwingen op daadzaken gegrond, die met aandacht verdienen gelezen te worden.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, is ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood ontvangen: lo. eene som van f175, zijnde de opbrengst van een door den heer W. Rooseboom, burgemeester te Vianen, uitgegeven dichtstuk; en 2o. een wissel groot f340.20 door den heer P. R. Los, te Sunderland, en zijne vrienden bijeengebragt.

Bij de Regering is van Zr. Mjs. consul te Kopenhagen eene Nederduitsche vertaling ontvangen der wet van 21 Maart jl., betreffende den handel en de scheepvaart op de Farøe-eilanden, die, te rekenen van 1o. Januarij 1856, ook voor vreemdelingen zullen openstaan, onder de voorwaarden bij die wet bepaald.

Belanghebbenden kunnen dat stuk aan het Departement van Buitenlandsche Zaken raadplegen, alwaar het ter inzage voorligt.

Van regeringswege zijn ten behoeve van sommige kamers van koophandel en fabrieken verzonden, eene opgaaf van de hoeveelheden suiker in het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Ierland ingevoerd, en die welke voor binnenlandsch verbruik zijn bewaard; benevens eene opgaaf der daarvoor betaalde regten en van de waarde der opbrengst over de jaren 1800 tot en met 1854; suiker, stroop, rhum, koffij, cacao en katoen, uit West-Indië, Britsch Guyana, Mauritius en de Britsche bezittingen in Indië over 1831—1854 ingevoerd, vreemde suiker, gedurende hetzelfde tijdperk ingevoerd; geraffineerde en kandij-suiker in 1848 tot en met 1854 ingevoerd; alles in genoemd Vereenigd Koninkrijk.

De Raad der gemeente Sloten, Sloterdijk, Osdorp en de Vrije Geer heeft, in de vergadering van 9 Mei jl. besloten dat er op iederen Zaterdag, gedurende de maanden Augustus, September en October in het dorp Sloten eene graan en zaadmarkt zal worden gehouden. De plaats, de tijd van aanvang en van sluting en verdere daaromtrent vereischt wordende bepalingen, zullen door Burgemeester en Wethouders met overleg van het bestuur der afdeling van de Holl. maatschappij van Landbouw, worden geregeld en vastgesteld. — Ged. Staten van Noordholland hebben, bij resolutie van 31 Mei, dat besluit goedgekeurd.

* De gemeenteraad van Berkerwoude heeft besloten tot het weder instellen van de ten vorige jare afgeschafte kermis, te beginnen den eersten Maandag in de maand September en te eindigen middernacht van den daaraanvolgenden Zaterdag.

* De gemeenteraad van Oudenhoorn heeft, in zijne vergadering van 17 Mei 1855 besloten tot het weder instellen van de ten vorige jare afgeschafte kermis, aanvangende met den derden Maandag in Junij en te duren tot en met Woensdag daaraanvolgende.

* Op Woensdag, den 20 dezer, des middags en 12 ure, zal op Dijkstoels-lokaal te Wageningen, worden aanbesteed: het verhoogen en verzwaren van den Grebbedijk, van de hooge gronden achter Wageningen tot aan de vestingwerken van de Grebbe.

De Noordbrabander meldt, dat er in de residentie voortdurend geruchten loopen van eene alliantie van België, Nederland, Zweden en Denemarke met de Westersche mogendheden. De onderhandelingen daaromtrent zouden reeds vergevorderd zijn.

Voorts zou er eendaags door de Regering eene wet tegen het in omloop brengen der Belgische centen worden ingediend.

De Noordbrabander zegt, deze berigten van eene hooggeschatte zijde te hebben ontvangen.

De Nieuwe Noordbrabander verneemt uit eene goede bron, dat Z. M. de Koning den 20sten dezer in de stad 's Bosch zal aankomen en daar tot den 22sten vertoeven zal.

× × Leijden, 12 Junij. Tot aanvulling van ons bericht van gisteren, vermelden wij, dat de toespraak in het groot auditorium is beantwoord door den Voorzitter der Reunie van het tijdvak 1840—1846, Dr. G. H. van Vollenhoven van Rotterdam, en dat gekomen aan de Sociëteit Minerva, de deelnemers aan de Reunioen zijn verwelkomd door den President-Commissaris Jhr. van Rijckevorsel, waarop door den Voorzitter der Reunie van het tijdvak 1846—1850 Prof. A. Krenen is geantwoord.

De toevloed der belangstellenden van elders, ook uit den vreemde, is aanzienlijk. Vele huizen zijn op eene smaakvolle wijze versierd; de bewoners van sommige minder aanzienlijke grachten en straten zijn niet achtergebleven, om op hunne wijze door versiering met loof en bloem, ook in achtertuinen, deel te nemen aan het huldebetoon, dat de stad Leijden op deze dag brengt aan de Hoogeschool, waarop zij roem draagt.

Ten einde alle moeilijkheid en oponthoud bij den toevloed tot het Station en Spoorweg-Maatschappij te voorkomen, bij het vertrek der spoortreinen na den afloop der maskerade, is door HH. Burgemeester en Wethouders bevolen dat aan de Rijnsburgsche poort geene poortgelden gedurende den nacht zullen worden geheven. Dezelfde bepaling is gemaakt voor de Wittepoort, bij gelegenheid dat aanstaanden Vrijdag door de sociëteit Minerva vauxhal wordt gegeven aan het koffijhuis de Vink.

§ § Maastricht, 10 Junij 1855. Eergisteren avond heeft Z. M. na het diner bij den Commissaris des Konings het Stadspark bezocht, hetwelk op eene sierlijke en smaakvolle wijze was verlicht, en eenige oogenblikken aan de zich aldaar bevindende tent vertoefte. Den volgenden dag heeft Z. M. de vestingwerken en het arsenaal bezigtigd, en zou het hem aangeboden dejeuner en muzijkfeest op Slavante plaats hebben, waartoe vele toebereidselen waren gemaakt, en tot welk einde de vereenigde sociëteiten zich reeds vroegtijdig derwaarts hadden begeben. Groot was echter de teleurstelling toen men later vernam, dat Z. M. niet zou komen, en in de meening verkeerde, dat het feest op Zondag bepaald was. Heden zal dan ook werkelijk dat feest plaats hebben, en heeft Z. M. aan eene deputatie uit de vereenigde sociëteiten de toezegging gegeven, heden middag op het bepaalde uur van hunne nituodiging gebruik te zullen maken. Sierlijk getooide stoombooten zijn in gereedheid om de hiedertafel en de muzijkgezelschappen naar Slavante te vervoeren. Heden avond ten zeven ure zal Z. M. het diner bijwonen, hetwelk hem door de Stedelijke Regering is aangeboden.

Advertentien.

Wij ontvingen van Middelburg het volgende bericht: Eene jufvrouw hier ter stede, die zeer aan zenuwachtige aandoeningen sukkelde, waaruit zware hoofdpijn ontstond, is door het gebruik der Revalenta geheel genezen.

Een heer, bijna geheel van eet- en levenslust beroofd werd de Revalenta aanbevolen en vindt bij het gebruik derzelve niet alleen zijnen eetlust op nieuw opgewekt, maar ook zijne melancholie heeft hem geheel verlaten.

Nadere bijzonderheden hieromtrent kunnen belangstellenden in het Dépôt van het Verkoophuis hoek Langendelft en Kerkstraat verkrijgen.

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA is een plantenmeel, dat zeer gunstig op de spijsverteringsorganen werkt en daardoor eene menigte ziekte en onpasselijkheden genezen en voorkomen kan. Er zijn voo-beelden in groote menigte, dat zij zonder hulp van medicijnen langdurige ongesteldheden genezen heeft. Duizenden hebben openlijk verklaard, dat zij hunne genezing aan haar te danken hebben. Men kan ze zonder inconvenient gebruiken en de genezing volgt gewoonlijk spoedig. Ze is voor Kinderen en Volwassenen als Ontbijt aan te bevelen. Zuigelingen kunnen er mede gevoed en groot gebragt worden. Zieken kunnen geene betere diët houden, dan zich bij de REVALENTA te bepalen. Zij kan op verschillende wijzen zeer smakelijk gereed gemaakt worden, VERKOOPHUIS en de bekende DEPOTS. (866).

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, werken op eene verbazende wijze ter genezing van zeere of zieke beenen. F. . . . . M. . . . , in de Warmoesstraat te Amsterdam woonachtig, had gedurende acht jaren zeven zweren aan een zijner beenen, waaruit zich onophoudelijk vocht ontlaste, en welka kwaal hem zeer ellendig en ongelukkig maakte. Vele geneesmiddelen werden door hem beproefd, doch alle te vergeefs, terwijl ziju toestand hoe langer hoe meer verslimmerde. Eindelijk nam hij zijnen toevlugt tot de zalf en pillen van Holloway, en na verordeningen de wegens, gedurende ruim twee maanden, stiptelijk opgevolgd te hebben was hij volmaakt genezen, en is nu in staat beter dan ooit zijne beenen te gebruiken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.00, f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij J. VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRAALMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLOWAY'S Etablissements te Londen, 244 Strand, en New-York, 80 Maiden Lane. (867)

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

5e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 3268, 8316 en 4136 ieder f1000

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 12 Junij 1855.

Nederland. Pct.		Rusland.	
Ned. W. Schuld. 2 1/2	68 1/2	Hopel 1798/1816	5 102 1/2
Dito Certificat. . . 3	74 1/2	Dito 1828/1829	5 101 1/2
Dito Dito . . . 4	93 1/2	Cert. 1831/1838	5
O. I. Leening. . . 4		Dito Dito	4 1/2
Amort. Syndic. 3 1/2		Dito Hope 4	
Hand.-Maats. . . 4 1/2		Dito Stieglitz . . 5	
Belgie.		Dito dito 5e Ser. . 4	
Certificaten. . . 2 1/2		Dito 1854 5	81 1/2
D° Rothschild. 2 1/2	51	Inscr. Assig. . . 6	
Frankrijk.		Certific. dito. . . 6	
Obligatien . . . 3		Polen.	
Spanje.		Obligatien . . . 4	
Nieuwe 1	18 1/2	Oostenrijk.	
Dito Buitent. . . 3	37	Metalliek . . . 5	61 1/2
D° Bieneal. om. 3	80 1/2	Dito bet. Amst. 5	72 1/2
Bew. Sp. Com.		Dito Nation. . . 5	66 1/2
Amort. Schuld.		Dito 1847 . . . 2 1/2	81 1/2
Portugal.		Dito 1851/1852 2 1/2	81 1/2
Londen nieuwe. 3	40		
Dito uitgest. . . 4			

Braz. bij Roths p. s. 500. 5 pct. 89 1/2; Mexico, te 3 pct. 20 1/2; dito Onb. 20 1/2; Ecuad. 2 1/2

Bij hoogst onbeduidende handel was de markt heden algemeen gestemd, inzonderheid ten opzichte van Spaansche effecten.

LONDEN, Maandag 11 Junij. Consols op t. 92 1/2; N. Mexic. 3 pct. 21 1/2, 22, 21 1/2, 22; Gren. Uitg. 6 1/2; Sardinie 87; Peru 69; Spanje 1 pct. 18 1/2; dito 3 pct. buit. 38; dito Certific. 4, 4 1/2, 4, 4 1/2; dit sive 4, 4 1/2, 4, 4 1/2; Rusl. 4 1/2 pct. 89 1/2, 89 1/2; dito 100, 100; Holl. 4 pct. 95; dito 2 1/2 pct. 64.

PARIJS, Maandag 11 Junij. Fr. 4 1/2 pct. 94.65; dito 3 pct. 69.75; Sp. binn. 3 pct. 31; dito 1 pct. 18.

WEEFEN, Maandag 11 Junij. N. Metall. 79 1/2; N. 84 1/2; Bankactien 995; Lombarden 102; Loten 1854; Wissel op Londen 12 02; dito op Parijs 144; Zilver